

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PLz. ÚS 3/2025-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a sudcov Jany Baricovej, Ladislava Duditša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho, Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) podľa § 13 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **vo veci zjednotenia právneho názoru** vysloveného I. senátom Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení č. k. **I. ÚS 311/2021-23** zo 4. augusta 2021 a odlišného právneho názoru, ku ktorému dospel III. senát Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. **III. ÚS 445/2024**, takto

r o z h o d o l :

Odmietnutie dovolania odoslaného z elektronickej schránky, ktorej majiteľom je advokát dovolateľa, a autorizovaného kvalifikovaným elektronickým podpisom na to povereného zamestnanca advokáta v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov pre nesplnenie náležitosti dovolania vyžadovanej § 429 ods. 1 druhou vetou Civilného sporového poriadku neporušuje základné právo dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Odlišné právne názory

1. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

I.1. Konanie sp. zn. I. ÚS 311/2021 a jemu predchádzajúce konanie sp. zn. I. ÚS 484/2019:

2. Ústavnému súdu bola 12. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obdo 24/2019 z 10. júla 2019 (konanie vedené na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 484/2019).

3. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa v civilnom spore. Dovolanie bolo podané elektronickými prostriedkami, pričom najvyšší súd konštatoval, že dovolanie nebolo spísané advokátom, ale advokátskym koncipientom, čím nebola splnená jedna zo zákonných podmienok v zmysle § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Z obsahu spisu vyplynulo, že dovolanie bolo síce zaslané pod hlavičkou právneho zástupcu JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s. r. o., ako však vyplýva zo sprievodnej správy, ako aj z výsledku overenia kvalifikovaného elektronického podpisu, dovolanie bolo spísané, podpísané a podané advokátskou koncipientkou [REDAKOVANÉ], ktorá bola na tento úkon poverená advokátom podľa § 64 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“). Zákonodarca sa v § 429 ods. 1 CSP neuspokojil len so stanovením povinného zastúpenia advokátom počas dovolacieho konania, ale zdôraznil aj podmienku, aby bolo dovolanie nielen advokátom spísané, ale aj podpísané (skutočnosť, že dovolanie bolo na hlavičkovom papieri advokáta, nie je v tomto prípade relevantná). Najvyšší súd zároveň poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. R 78/2018 uvedené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 9/2018 v obchodných veciach, podľa ktorého skutočnosť, že dovolanie bolo spísané a podpísané advokátskym koncipientom, predstavuje neodstrániteľnú podmienku prípustnosti dovolania, čo má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e) CSP za predpokladu, že strana sporu bola o povinnosti byť zastúpená advokátom poučená v rozhodnutí odvolacieho súdu.

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentoval, že spísanie podania, opatrenie podania kvalifikovaným elektronickým podpisom a odoslanie podania sú tri odlišné úkony, z ktorých iba prvý (spísanie podania) predstavuje poskytovanie právnych služieb vyžadujúcich osobitnú kvalifikáciu a zápis v zozname advokátov a ďalšie dva úkony (opatrenie podania kvalifikovaným elektronickým podpisom a odoslanie podania) sú fakticky iba administratívou. Najvyšší súd sa uchýlil k extenzívnemu výkladu ustanovenia § 429 ods. 1 CSP. Zo žiadneho slova tohto ustanovenia nevyplýva, že advokát musí v dovolacom konaní v mene a na účet dovolateľa zabezpečovať aj všetku spojenú administratívu, v tomto prípade opatrenie podaní kvalifikovaným elektronickým podaním a ich odoslanie prostredníctvom elektronickej dátovej schránky, ktorá si nevyžaduje fakticky žiadnu osobitnú kvalifikáciu.

5. Ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 484/2019 z 11. februára 2020 vyslovil porušenie uplatnených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu, uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 821 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len „zákon o súdoch“) sú advokáti (právnické osoby od 1. júla 2017 a fyzické osoby od 1. júla 2018) povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom, bude obligatórna náležitosť dovolania podľa § 429 ods. 1 druhej vety CSP spočívajúca v spísaní dovolania advokátom splnená vtedy, ak bude dovolanie podané elektronickey autorizované kvalifikovaným elektronickey podpisom alebo kvalifikovanou elektronickey pečaťou advokáta, ktorý zastupuje dovolateľa [§ 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“)]. Je v zásade bez právneho významu skúmať, aká fyzická osoba písomný dokument vytvorila, resp. koľko fyzických osôb sa na jeho tvorbe podieľalo. Vecou riadneho výkonu advokácie je okrem iného aj to, aby dovolanie klienta, ktorého advokát zastupuje, podané elektronickey bolo autorizované kvalifikovaným elektronickey podpisom alebo kvalifikovanou elektronickey pečaťou patriacim advokátovi (§ 23 ods. 1 zákona o e-Governmente) (bod 31 nálezu). Zároveň za ústavne súladný považoval výklad § 429 ods. 1 CSP učený najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 3 Obdo 96/2019 z 27. novembra 2019 (medzičasom publikovaný ako R 49/2020), podľa ktorého „I. Pre splnenie zákonnej podmienky podľa § 429 ods. 1 C. s. p. musí byť dovolanie podané v elektronickej forme autorizované kvalifikovaným elektronickey podpisom alebo kvalifikovanou elektronickey pečaťou (§ 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente) patriacim advokátovi, ktorý zastupuje dovolateľa. Výlučne autorizácia elektronickey podaného dovolania kvalifikovaným elektronickey podpisom alebo kvalifikovanou elektronickey pečaťou preukazuje, ktorá osoba v mene dovolateľa dovolanie spísala a podpísala. III. Ak bolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickey podpisom advokátskeho koncipienta, nie je splnená zákonná podmienka spísania a podpísania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 C. s. p. Tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť a má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e/ C. s. p.“ (bod 32 nálezu). Ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil, že z elektronickej schránky advokátky boli okresnému súdu 24. septembra 2018 doručené štyri elektronickey dokumenty, z ktorých dva boli podpísané advokátkou a dva advokátskou koncipientkou, no nebolo možné zistiť, ktoré boli podpísané advokátkou a ktoré jej koncipientkou. Nebolo teda možné identifikovať, či dovolanie podpísala advokátka alebo jej koncipientka, a teda či bol dodržaný § 429 CSP. Najvyšší súd v čase rozhodovania o dovolaní sťažovateľa dokumentom, na základe ktorého by bolo možné bez akýchkoľvek pochybností zistiť, aká fyzická osoba dovolanie sťažovateľa elektronickey podpísala, nedisponoval.

6. Najvyšší súd následne uznesením sp. zn. 5Obdo/58/2020 zo 7. októbra 2020 opätovne rozhodol o dovolaní sťažovateľa tak, že ho odmietol podľa § 447 písm. e) CSP. Na základe doplnených skutočností súdom prvej inštancie (realizujúc požiadavku ústavného súdu formulovanú v náleze sp. zn. I. ÚS 484/2019) najvyšší súd konštatoval, že dovolanie nebolo spísané ani podpísané advokátom, ale advokátskym koncipientom, čím nebola splnená jedna zo zákonných podmienok v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu vyplynulo, že dovolanie bolo síce zaslané pod hlavičkou právneho zástupcu JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s. r. o., ale z výsledku overenia kvalifikovaného elektronickey podpisu vzťahujúceho sa na dovolanie vyplynulo, že toto bolo spísané, podpísané a podané advokátskou koncipientkou [REDACTED]. Pre naplnenie

požiadavky podľa § 429 CSP, že dovolanie má byť spísané advokátom, je nevyhnutné listinu zároveň advokátom podpísať tak, ako to predpokladá všeobecná úprava náležitostí písomného právneho úkonu. V prípade, že ide o dovolanie podané elektronicky, musí takéto podanie zodpovedať požiadavke jednoty obsahu a podpisu vyhotoveného výlučne advokátom (jeho zaručeného elektronického podpisu). Pre identifikáciu osoby, ktorá dovolanie podané v elektronickej forme spísala a podpísala, je rozhodujúci kvalifikovaný elektronický podpis, ktorým bolo dovolanie autorizované.

7. Sťažovateľ v poradí druhou ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 18. januára 2021 (konanie vedené pod sp. zn. I. ÚS 311/2021) namietal porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 58/2020 zo 7. októbra 2020. Okrem iného argumentoval, že zmyslu a účelu § 429 CSP plne korešponduje aj taký postup, keď strana sporu je zastúpená advokátskou kanceláriou, dovolanie je spísané advokátom a následne opatrenie dovolania kvalifikovaným elektronickým podpisom a odoslanie dovolania súdu vykoná advokátsky koncipient konajúci na základe poverenia v mene a na účet advokátskej kancelárie tak, ako to bolo aj v jeho prípade. Pri podaní dovolania bol zastúpený advokátskou kanceláriou, ktorá je právnickou osobou oprávnenou na poskytovanie právnych služieb, pričom jeho dovolanie je procesným úkonom, ktorého spísanie a podpísanie bolo konaním v mene a na účet advokátskej kancelárie, a preto podpísanie a podanie dovolania advokátskou koncipientkou nemožno chápať ako jej konanie, keďže táto pri tom úkone konala v mene a na účet advokátskej kancelárie.

8. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 311/2021 zo 4. augusta 2021 sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Ústavný súd v odôvodnení uznesenia poukázal na svoje závery vyslovené v náleze č. k. I. ÚS 484/2019-47 z 11. februára 2020 v jeho bodoch 31 a 32 (bod 5 tohto zjednocujúceho stanoviska).

I.2. Konanie sp. zn. III. ÚS 445/2024:

9. Ústavnému súdu bola 29. júla 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky SAPUCHA s. r. o. „v konkurze“ vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/62/2023 z 30. apríla 2024.

10. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky v civilnom spore. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že dovolanie bolo podané v elektronickej podobe prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy. Sťažovateľku v dovolacom konaní zastupovala Advokátska kancelária Mojžiš a partneri, s.r.o. Dovolanie a splnomocnenie z 20. januára 2022 autorizovala svojím kvalifikovaným elektronickým podpisom osoba menom [REDAKOVANÉ]. Z neskôr v konaní doložených príloh vyplynulo, že [REDAKOVANÉ] bola v čase, keď autorizovala predmetné dovolanie, zamestnankyňou Advokátskej kancelárie Mojžiš a partneri, s.r.o., a bolo jej udelené oprávnenie na prístup a disponovanie s elektronickou schránkou tejto advokátskej kancelárie podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 2 zákona o e-Governmente. Oprávnenie malo (podľa názoru tejto advokátskej kancelárie)

zahŕňať aj autorizáciu elektronických podaní v mene majiteľa elektronickej schránky. Z potvrdenia o odoslaní podania vyplýva, že dovolanie bolo odoslané z elektronickej schránky, ktorej majiteľom je Advokátska kancelária Mojžiš a partneri, s.r.o. Najvyšší súd uzavrel, že dovolanie bolo autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom [REDAKOVANÉ], ktorá nie je advokátkou oprávnenou konať v mene Advokátskej kancelárie Mojžiš a partneri, s.r.o. Dovolanie sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. e) CSP, pretože ak bolo autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom zamestnankyne advokátskej kancelárie (hoci aj s udeleným oprávnením na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou advokátskej kancelárie podľa zákona o e-Governmente), nie je splnená zákonná podmienka spisania a podpísania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, pričom takýto nedostatok dovolania už nemožno odstrániť po uplynutí lehoty na podanie dovolania.

11. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka argumentuje, že uznesenie najvyššieho súdu vykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti. Z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 269/2022 z 12. januára 2023 vyplýva, že nepodpísanie dovolania advokátom nemožno interpretovať ako obchádzanie povinnosti byť zastúpený advokátom, ale ako racionalizáciu práce advokáta. Obdobné právne názory možno nájsť aj v rozhodovacej praxi Ústavného súdu Českej republiky (sp. zn. I. ÚS 1981/17, sp. zn. III. ÚS 2373/21). Najvyšší súd má uprednostniť výklad ustanovení CSP o dovolaní spôsobom, ktorý preferuje prejednanie právnych vecí dovolateľov na súde, ak je to vzhľadom na ostatné okolnosti možné. V tomto prípade teda nie je podstatné, čo najvyšší súd považuje za „ustálenú rozhodovaciu prax“, ale čo je správnu a materiálne zákonnou rozhodovacou praxou. Konaním najvyššieho súdu došlo k porušeniu princípu materiálnej spravodlivosti, v súlade s ktorým majú všeobecné súdy povinnosť interpretovať rozhodné skutočnosti z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavne garantovaných základných práv a slobôd. Konanie najvyššieho súdu sťažovateľka vníma ako odopierajúce spravodlivosť. Najvyšším súdom bola porušená tiež zásada zákazu prílišného formalizmu. Ústavný súd ako porušujúce základné práva hodnotí aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu.

12. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 445/2024-13 z 5. septembra 2024 ústavnú sťažnosť sťažovateľky prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

13. Sťažovateľka SAPUCHA s. r. o. „v konkurze“ v inej skutkovo a právne obdobnej veci podala aj ďalšiu ústavnú sťažnosť, a to 20. februára 2025. Táto ústavná sťažnosť bola vedená pôvodne pod sp. zn. IV. ÚS 123/2025 a uznesením č. k. PLs. ÚS 24/2025-5 z 26. marca 2025 boli veci vedené pod sp. zn. III. ÚS 445/2024 a sp. zn. IV. ÚS 123/2025 spojené na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 445/2024.

II.

Zjednotenie odlišných právnych názorov

14. Podľa § 13 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak senát ústavného súdu v rámci svojej rozhodovacej činnosti dospeje k právnemu názoru odlišnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov ústavného súdu, sudca spravodajca predloží plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie právnych názorov. Plénum ústavného súdu rozhodne o zjednotení právnych názorov uznesením. Senát ústavného súdu je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.

15. Ústavný súd konštatuje, že vo veciach vedených pred ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 311/2021 (a predchádzajúcej veci sp. zn. I. ÚS 484/2019) a sp. zn. III. ÚS 445/2024 boli sťažovatelia v dovolacom konaní zastúpení právnym zástupcom – advokátom, pričom dovolania boli podané v elektronickej podobe s tým, že boli odoslané z elektronických schránok advokáta a autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom zamestnanca advokáta (advokátskym koncipientom, resp. administratívnym zamestnancom advokáta) v zmysle § 23 ods. 1 zákona o e-Governmente. Najvyšší súd dovolania sťažovateľov odmietol podľa § 447 písm. c) CSP s poukazom na absenciu náležitostí zakotvených v § 429 ods. 1 CSP, keďže dovolania neboli spísané a podpísané advokátom.

16. Ústavný súd v konaní sp. zn. I. ÚS 484/2019 a sp. zn. I. ÚS 311/2021 vyjadril právny názor, podľa ktorého obligatórna náležitosť dovolania podľa § 429 ods. 1 druhej vety CSP spočívajúca v spísaní dovolania advokátom bude splnená vtedy, ak bude dovolanie podané elektronicke autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou advokáta, ktorý zastupuje dovolateľa. Pre naplnenie uvedenej podmienky nepostačuje, ak je dovolanie podpísané zamestnancom advokáta (v danom prípade advokátskym koncipientom).

17. Ústavný súd uvádza, že rovnaký právny názor, aký bol prezentovaný v konaniach sp. zn. I. ÚS 484/2019, sp. zn. I. ÚS 311/2021, bol vyslovený aj v ďalších rozhodnutiach ústavného súdu, konkrétne vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 495/2020 [ústavná sťažnosť smerujúca proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 96/2019 z 27. novembra 2019 (R 49/2020)], sp. zn. IV. ÚS 8/2021, sp. zn. III. ÚS 243/2021 a sp. zn. II. ÚS 430/2023.

18. Pri prejednaní veci sp. zn. III. ÚS 445/2024 dospel III. senát ústavného súdu k odlišnému právnemu záveru (korešpondujúcemu so záverom vysloveným v uznesení ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 269/2022 z 12. januára 2023).

19. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (m. m. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

20. Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces a tvorí jeho esenciálny prvok [III. ÚS 875/2016 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36]. Právo na prístup k súdu však nemá absolútnu povahu a sú možné isté jeho obmedzenia (rozhodnutie ESLP vo veci Bulena proti Českej republike z 20. 4. 2004, č. 57567/00), súčasne však akékoľvek obmedzenia stanovené vnútroštátnym právom nesmú obmedzovať prístup k súdu takým spôsobom či do takej miery, aby bolo právo danej osoby zasiahnuté v samotnej svojej podstate (rozhodnutie ESLP vo veci Ashingdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, č. 8225/78). Z toho vyplýva pre konajúce súdy povinnosť zamedziť na jednej strane pri aplikácii príslušných

procesných pravidiel nadmernému formalizmu, ktorý by bol v rozpore so spravodlivosťou konania, na druhej strane zamedziť prílišnej voľnosti, ktorá by vo svojom dôsledku viedla k odbúraníu procesných náležitostí upravených zákonom.

21. Pri posúdení toho, či rozhodovanie vnútroštátnych súdov je zaťažené prílišným či nadmerným formalizmom, je nevyhnutné prihliadať na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, pričom k porušeniu práva na prístup k súdu dôjde v prípade, že stanovené pravidlo prestane slúžiť cieľu právnej istoty a riadnemu výkonu spravodlivosti a stane sa z neho bariéra znemožňujúca strane sporu prejednať jej spor meritorne pred príslušným súdom (rozsudok ESĽP vo veci Kart proti Turecku, sťažnosť č. 8917/05, rozsudok Veľkej komory z 3. 12. 2009, bod 79 in fine).

22. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

23. Podľa § 16 ods. 2 zákona o advokácii pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta.

24. Podľa § 65 ods. 2 zákona o advokácii advokát je oprávnený odborných a iných zamestnancov poveriť vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré robia samostatne; odborný zamestnanec nie je oprávnený zastupovať klienta pred súdom, prokuratúrou alebo orgánom verejnej správy.

25. Podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodov 1 a 2 zákona o e-Governmente na účely prístupu do elektronickej schránky sa používajú identifikátor osoby v spojení s autentifikátorom, ktorý bol pridelený alebo vydaný majiteľovi elektronickej schránky alebo osobe oprávnenej na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou. Správca modulu elektronickej schránky zabezpečuje, aby mala osoba oprávnená na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou po úspešnej autentifikácii dostupné všetky elektronickej schránky, ku ktorým má takéto oprávnenie. Osobou oprávnenou na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou je okrem osôb podľa písmen a) až e), ak ide o elektronickej schránku

1. fyzickej osoby alebo fyzickej osoby podnikateľa, osoba poverená osobou, pre ktorú bola elektronickej schránka zriadená, a to v rozsahu ňou určenom,

2. právnickej osoby, osoba poverená štatutárnym orgánom právnickej osoby alebo členom štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorej bola elektronickej schránka zriadená, a to v rozsahu ním určenom.

26. Podľa § 13 ods. 6 zákona o e-Governmente udelenie oprávnenia na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou a zmena v oprávneniach na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou je právny úkon majiteľa elektronickej schránky, ktorým identifikuje osobu oprávnenú na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou a určí rozsah jej oprávnení na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou. Udelením oprávnenia na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou nevzniká oprávnenie na vykonanie iného právneho úkonu v mene majiteľa elektronickej schránky alebo za majiteľa elektronickej schránky.

27. Podľa § 23 zákona o e-Governmente osoba, ktorá nie je orgánom verejnej moci, vykoná autorizáciu elektronickej podania,

a) ak sa podľa zákona podáva v elektronickej podobe a zákon neustanovuje iný spôsob autorizácie alebo ak je podľa osobitného predpisu náležitosťou podania vlastnoručný podpis

1. kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou,
2. použitím na to určenej funkcie ústredného portálu alebo špecializovaného portálu, ktorá je podmienená úspešnou autentifikáciou zodpovedajúcou najmenej úrovni zabezpečenia „pokročilá“ podľa osobitného predpisu, alebo
3. uznaným spôsobom autorizácie, ak to osobitný predpis nezakazuje,

b) kvalifikovaným elektronickým podpisom, ktorého kvalifikovaný certifikát obsahuje minimálny súbor osobných identifikačných údajov reprezentujúcich jedinečným spôsobom fyzickú osobu podľa osobitného predpisu a ktorý zahrnul do autorizácie aj kvalifikovanú elektronickú časovú pečať, ktorá určuje dátum a čas, po ktorom nastala autorizácia, ak je podľa osobitného predpisu náležitosťou podania vlastnoručný podpis, ktorý musí byť úradne osvedčený.

28. Ústavný súd stabilne judikuje, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch nie je vyňaté z rámca ústavnoprávnych princípov, preto ústavný súd musí dbať na to, aby boli dodržané záruky spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby interpretácia prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov nebola svojvoľná ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Základné právo na súdnu ochranu je totiž v demokratickej spoločnosti natoľko favorizované, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (I. ÚS 2/08, IV. ÚS 197/2010).

29. Zákon o e-Governmente [§ 13 ods. 4 písm. g) bod 1 a 2 a § 13 ods. 6 a 7] ani zákon o advokácii (§ 16 ods. 2 a § 65 ods. 2) vo všeobecnosti nevylučujú možnosť advokáta nechať sa zastúpiť pri uskutočňovaní úkonov. Analýzou relevantnej právnej úpravy však ústavný súd dospel k záveru, že právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP má vo vzťahu k zákonu e-Governmente a zákonu o advokácii postavenie *lex specialis*, keďže CSP zakotvuje špeciálne požiadavky vzťahujúce sa na dovolacie konanie. Zákonodarca v § 429 ods. 1 CSP jednoznačne vyjadril na účely dovolacieho konania osobitnú a špecifickú požiadavku povinného zastúpenia dovolateľa advokátom a spísania dovolania, ako aj iných podaní dovolateľa advokátom. CSP vo vzťahu k zákonu o e-Governmente a zákonu o advokácii, ktoré upravujú otázku zastúpenia vo všeobecnej rovine, zakotvuje prísnejšie, resp. osobitné podmienky vo vzťahu k dovolaciemu konaniu. Preto použitím interpretačnej zásady *lex specialis derogat legi generali* možno dospieť k záveru, že pokiaľ § 429 ods. 1 CSP ako špeciálny predpis obsahuje odlišnú právnu úpravu, má prednosť pred všeobecným zákonom.

30. Povinné procesné zastúpenie predstavuje povinnosť, ktorá nie je bezúčelná. Právnu úpravou dovolania v CSP štát poskytuje sporovým stranám právo spochybniť právoplatné, a teda právnu istotu nastoľujúce rozhodnutie v spore. Narušenie právnej istoty prichádza do úvahy len v prípadoch taxatívne regulovaných v CSP, pričom musí ísť o závažné vady postupov a rozhodnutí nižších súdov alebo o nesprávne právne posúdenie veci nižšími súdmi. Dôvody zakladajúce

možnosť prielomu do stavu právoplatne ukončeného konania vykazujú vysokú mieru špecifickosti a náročnosti na odborné spracovanie pri koncipovaní dovolania. Preto je prirodzené, že štát sa právnou úpravou dovolania usiluje zabrániť stavu zahltenia súdnej systému dovolaniami, ktoré by svojou nedostatočnou odbornou fundovanosťou rozptyľovali a sťažovali koncentráciu dovolacieho súdu na podstatu nespokojnosti dovolateľa. Zmyslom povinného právneho zastúpenia je teda vytvoriť procesný filter na zjavne neopodstatnené, resp. neprípustné dovolania, ako aj zabezpečiť, aby malo dovolanie všetky potrebné náležitosti vrátane uvedenia a konkretizovania dôvodu, pre ktorý sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda dovolaním (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, 1595 s.). Spísanie dovolania je náročným procesným úkonom vyžadujúcim právnické vzdelanie. Je veľmi pravdepodobné, že laik by nedokázal tento procesný úkon sformulovať a pripraviť tak, aby tým neutrpel ujmu na svojich právach (súd je napr. viazaný rozsahom dovolania a dovolacími dôvodmi, dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania).

31. Účelom právnej úpravy obsiahnutej v § 429 ods. 1 CSP je zabezpečenie odbornosti podaní (a to všetkých podaní dovolateľa, nielen dovolania) predkladaných v rámci konania o mimoriadnom opravnom prostriedku. Právna úprava explicitne vyžaduje spísanie dovolania advokátom, teda subjektom, ktorého úlohou je zabezpečiť požadovanú kvalitu podaní. Okolnosť, kto spísal dovolanie, však, prirodzene, nemožno overiť so 100 % istotou (nemožno napríklad vylúčiť, že na koncipovaní dovolania sa podieľal advokátsky koncipient), preto dostatočne spoľahlivým ukazovateľom, že dovolanie je výsledkom činnosti advokáta, je práve opatrenie dovolania podpisom advokáta, čím dochádza z jeho strany k prevzatíu zodpovednosti za to, že dovolanie spĺňa atribúty odborného podania s cieľom naplniť účel § 429 ods. 1 CSP. Uvedenej úvahe nechýba prijateľná racionalita a logika v uvažovaní. Preto ju nemožno vyhodnotiť ako prejav svojvôle predstavujúcej pre ústavný súd podstatné kritérium pri testovaní ľudsko-právnej udržateľnosti právnych záverov a rozhodnutí všeobecných súdov.

32. Advokáti sú podľa § 821 ods. 3 zákona o súdoch povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickejšchránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom. Kvalifikovaný elektronickejšchránku podpis alebo kvalifikovaná elektronickejšchránku pečat' advokáta v zmysle § 23 zákona o e-Governmente predstavujú dostatočnú garanciu, že pôvodcom elektronickejšchránku dokumentu (v tomto prípade dovolania) je advokát, ktorý je majiteľom elektronickejšchránky, z ktorej bol dokument odoslaný, a teda že podmienka spísania dovolania advokátom podľa § 429 ods. 1 CSP je splnená. Právna úprava však nebráni tomu, aby dovolanie opatrené kvalifikovaným elektronickejšchránku podpisom alebo pečat'ou advokáta bolo z jeho elektronickejšchránky odoslané zamestnancom advokáta, ktorému advokát oprávnenie na prístup a disponovanie s jeho elektronickejšchránkou udelil v zmysle § 13 ods. 6 a 7 zákona o e-Governmente.

33. Znenie § 429 ods. 1 CSP je formulované jasne, jednoznačne, nevytvára priestor na vznik nejasností. Jeho uplatnenie spočívajúce v požiadavke, aby dovolanie odoslané z elektronickejšchránky advokáta podpísal práve advokát, nie jeho splnomocnený zamestnanec, neobmedzuje neprimerane základné právo dovolateľa na súdnu ochranu. Povinnosť opatrenia dovolania kvalifikovaným elektronickejšchránku podpisom (resp. pečat'ou) samotného advokáta nepredstavuje

neodôvodnené a neprimerané sťaženie prístupu dovolateľa k súdu a je racionálnou požiadavkou zabezpečujúcou overenie totožnosti pôvodcu dovolania.

34. Po rekapitulácii a sumarizácii všetkých formulovaných dôvodov plénum ústavného súdu zjednotilo odlišné právne názory senátov ústavného súdu, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

35. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripájajú k tomuto rozhodnutiu odlišné stanoviská sudcovia Robert Šorl, Martin Vernarský a Ivan Fiačan, ktoré sa týkajú výroku, ako aj odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Ivan Fiačan
predseda Ústavného súdu
Slovenskej republiky